

Vladimir Strugar: Pedagoški rad / Napredak: bibliografija 1976. – 2010.:

temelj znanstvenoistraživačkog
rada i prinos proučavanju povijesti
pedagoške periodike u Hrvatskoj.

Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni
zbor, 2014. 248 str.

Prije desetak godina – točnije u trećem broju *Hrvatske revije* iz 2003. – Nataša Bašić je u razgovoru vođenom u povodu dovršavanja bibliografije *Hrvatske revije*, među ostalim, kazala kako je izrada bibliografije ekskluzivno leksikografsko umijeće te kako je zastrašujuća praznina hrvatske bibliografije do 1990. Prva je tvrdnja izrečena u obranu često omalovažavanog i podcjenjivanog bibliografskog rada, a druga u svrhu zagovaranja osnivanja hrvatskoga bibliografskog zavoda. Doista, bez obzira na vrstu, bibliografija se nerijetko percipira kao, doduše, koristan, ali intelektualno nezahtjevan i manje vrijedan posao odnosno kao puko popisivanje ili unošenje bibliografskih jedinica u bazu za što, osim starog, dobrog i već zaboravljenog „zicflajša“ i nije potrebna neka velika mudrost. Da to nije tako i da izrada bibliografije, uz ustrajnost i strpljenje, podrazumijeva ne samo leksikografsko umijeće nego i izvrsno poznavanje znanstvenog područja (u ovom slučaju pedagogije) pokazuje knjiga dr. sc. Vladimira Strugara *Pedagoški rad / Napredak: bibliografija 1976.–2010.* Riječ je o trećoj samostalnoj bibliografskoj publikaciji *Napretka* iza koje stoji autor respektabilne biografije i bibliografije, dobar poznavatelj *Napretkove* povijesti i povijesti hrvatske pedagoške periodike.

Časopis *Napredak* (od 1946. do 1990. *Pedagoški rad*) najstariji je hrvatski znanstveno-stručni časopis koji kontinuirano izlazi od 1859. godine kada su učitelji Uzorne glavne učione u Zagrebu na čelu sa Stjepanom Novotnyjem, profesorom pedagogije na zagrebačkoj preparandiji, odlučili „nežaleć truda ni troška izdavati školski časopis“. Prvu je bibliografiju u povodu 50. obljetnice časopisa izradio 1909. Josip Klobučar pod nazivom *Napredak : povijest i sadržaj prvih pedeset njegovih godina : 1859.–1909.* Klobučar u predgovoru piše kako je to bio najbolji način da se obilježi

i proslavi rijedak događaj – 50 godina jednog pedagoškog časopisa – te kako se u bibliografiji „kao u ogledalu vidi duševni rad i intelektualni napredak našega školstva“ tijekom pola stoljeća. Stoti je rođendan *Napredak* doživio kao *Pedagoški rad*. Posljednji broj 14. godišta *Pedagoškog rada* 1959. bio je posvećen 100. obljetnici *Napretka*, ali jubilej nije obilježen novom bibliografijom. Za prvo desetljeće *Pedagoškog rada* bibliografiju je izradio Antun Tunkl, no ona nije objavljena zasebno, nego u jednom broju *Pedagoškog rada* (br. 3-4/1956.), a kao samostalna publikacija objavljena je 1976. *Bibliografija : 30 godišta časopisa „Pedagoški rad“ 1946 – 1975*. Emila Paravine.

Strugarova bibliografija obuhvaća bibliografski neobrađeno 15-godišnje razdoblje *Pedagoškog rada* (1976.–1990.) i dva desetljeća *Napretka* (1991.–2010.), zaključno s njegovim 151. godištem. U uvodnom tekstu *Neka bitna obilježja časopisa i bibliografije* autor daje pregled osnovnih podataka o časopisu u navedenom razdoblju, strukturu bibliografije i podatke o broju radova za svaku od 11 tematskih cjelina koje predstavljaju poglavlja knjige. Definiranje tematskih cjelina/poglavlja i razvrstavanje članaka autorski je najzahtjevniji dio rada na bibliografiji, jer podrazumijeva dobro poznavanje pedagoških disciplina i arbitrarno rješavanje dvojbenih slučajeva, pri čemu su samo djelomično mogle pomoći rubrike časopisa (koje su se mijenjale) i UDK oznake (koje su uvedene 1981.).

Bibliografija ima ukupno 2698 bibliografskih jedinica raspoređenih u sljedeća poglavlja: *Opća pedagojska pitanja* (629), *Povijest pedagogije i školstva* (137), *Didaktika* (199), *Metodike i školski rad* (281), *Sustav, organizacija i reforme odgoja i obrazovanja* (281), *Ocjene i prikazi* (440), *Prosvjetni i znanstveni život* (314), *Hrvatski pedagoško-književni zbor* (259), *In memoriam* (46), *Obljetnice* (57) i *Ostali članci* (55). Sva poglavlja sadrže odgovarajuće tematske podcjeline, a ove su opet razrađene na uže tematske sastavnice. Iz predmetnog odnosno tematskog grupiranja članaka mogu se iščitati zanimljive informacije kao na primjer: tko je sve pisao o određenoj temi, broj članaka, znanstveni (autorski) interes za pojedine teme i slično. Imensko kazalo ima 968 autora uz čija su imena pridruženi brojevi poglavlja i bibliografskih jedinica, što omogućuje brzi uvid u područja interesa i broj radova pojedinog autora.

Knjiga Vladimira Strugara *Pedagoški rad / Napredak : bibliografija 1976.-2010. : temelj znanstvenoistraživačkog rada i prinos proučavanju pedagoške periodike u Hrvatskoj* važan je pothvat u bibliografskoj povijesti *Napretka*, svojevrstne institucije hrvatske pedagoške periodike. Ona nastavlja tradiciju bibliografskog dokumentiranja najstarijeg hrvatskog pedagoškog časopisa, a istraživačima je važno pomagalo za proučavanje pedagogije i školstva u bližoj prošlosti, razdoblju druge polovine 20. i početka 21. stoljeća, koje tek treba postati predmetom povijesno-pedagoškog istra-

živanja. Bibliografija nadalje omogućuje uvid u novije trendove na području pedagoških istraživanja i pruža dragocjene podatke za personalne bibliografije. Stoga se sa sigurnošću može reći da će za njom posezati brojni sadašnji i budući znanstvenici s područja odgojnih znanosti, jer bibliografije ne zastarijevaju.

Štefka Batinić